

Европейска интеграция и разширяване на Европейския съюз

- Бележки за преподавателите -

Съдържание

1	Въведение	3
2	План на урок 1: Историята на ЕС до днес	5
3	План на урок 2: Държавите, които се стремят към членство в ЕС	9
4	План на урок 3: Как функционира процесът на разширяване?	14
5	Допълнителни учебни материали	19
6	Отговори	21
7	Допълнителни ресурси — ученици на възраст 10—12 години	23
8	Допълнителни ресурси — ученици на възраст 13—15 години	31

1 Въведение

Европейската комисия разработи образователната игра „Пътешествие из ЕС — Оpozнавателно пътуване“, която насърчава учениците да научат повече за Европейския съюз, неговите настоящи държави членки и държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще (т.нар. държави кандидатки и потенциални кандидатки, т.е. Албания, Босна и Херцеговина, бившата югославска република Македония, Косово*, Черна гора, Сърбия и Турция). Играта обхваща различни области на познанието като история, география и култура, както и общи факти относно ЕС и как функционира процесът на разширяване (т.е. по какъв начин държавите могат да станат членки на ЕС).

Опознаването на историята на ЕС, неговото разширяване от началото на интеграцията през 50-те години на 20 век досега и държавите, които се стремят към членство в Съюза в бъдеще, ще помогне на учениците да придобият по-цялостно разбиране и да видят развитието на Европейския съюз с течение на времето, не само в географски, но и в икономически и политически план.

Какво представлява разширяването на Европейския съюз и защо тази тема има значение за моя клас?

ЕС винаги е бил схващан като проект за мир и стабилност за европейския континент. С течение на времето тази идея накара все повече страни да се присъединят към шестте държави основателки. Понастоящем ЕС има 28 държави членки и вратите му са отворени за други европейски държави, които желаят да се присъединят и се ангажират с насърчаването на мира, демокрацията, стабилността и просперитета.

Независимо в коя държава — членка на ЕС, живеят учениците, всички те са европейци, което означава, че споделят общи ценности, история и култура. Както гласи мотото на Европейския съюз, те са „единни в многообразието“.

С какво са полезни настоящите бележки за преподавателите?

Бележките за преподавателите придружават образователната игра „Пътешествие из ЕС — Оpozнавателно пътуване“ и имат за цел да предоставят

---

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

общ информационен материал на преподавателите, които искат да използват играта и да се съсредоточат върху свързани с разширяването на ЕС теми в класната стая, като предоставят по-подробна информация по тях на равнище, подходящо за деца и юноши на възраст от 10 до 15 години.

Настоящият пакет съдържа три плана на уроци, които предлагат идеи за насърчаване на учениците да разгледат темата за европейската интеграция и разширяването на Европейския съюз (ЕС) по смислен и приятен начин. Тези уроци дават възможност на класа да се ориентира успешно в историята на ЕС до настоящия момент, представят на учениците държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще, и предлагат подробни и разбираеми разяснения относно политиката на ЕС за разширяване, в това число критериите за членство и стъпките в процеса на присъединяване.

Дейностите, предложени във всеки план на урок, са разнообразни и придружени с ясни и лесно достъпни материали, които могат да се приспособяват така, че да са подходящи за всеки клас. Мултимедийните и визуалните елементи, в това число образователната игра, правят съдържанието по-достъпно за аудитория от различни възрастови групи и с различни умения, като целта е учениците да бъдат стимулирани да узнаят повече за държавите и институциите в ЕС по ангажиращ вниманието начин. Включването на обсъждания по групи и в целия клас като начин за преглед на съдържанието предлага на учениците възможност да изследват и сравняват гледни точки по обсъжданата тема. Това помага и на преподавателя да оцени ефективността на дейностите и използваните материали.

Настоящият пакет съдържа богата придружаваща информация, в това число дискуссионни теми за преподавателите с подробна информация за контекста в допълнение към съдържанието, което се представя директно на учениците. Наред с основното учебно съдържание се предлагат упражнения и идеи за домашна работа, в които се подсказват начини за увлекателно, творческо и уверено разглеждане на темите.

2 План на урок 1: Историята на ЕС до днес

Тема

Сегашните 28 държави — членки на ЕС, и няколкото кръга на разширяване, довели до настоящия облик на Европейския съюз

Област на познанието

История

Учебни цели

До края на урока учениците:

- ще са направили общ преглед на 28-те държави — членки на ЕС;
- ще са научили, че настоящите държави членки са станали част от ЕС посредством процес на присъединяване, и ще са осведомени кога се е състоял всеки кръг на присъединяване и с кои държави;
- ще са научили, че Европейският съюз се е развивал с времето до приемането на настоящия си облик, както и че този процес на развитие продължава.

Видове упражнения

Викторина; упражнение за намиране на съответствия; обсъждане

Подготовка и материали

- ✓ Фотокопие на работния лист „Историята на ЕС до днес“ (по едно на ученик)
- ✓ Карта на настоящите държави — членки на ЕС, и региона на разширяване (вж. „Допълнителни ресурси“)
- ✓ „Пътешествие из ЕС — Опознавателно пътуване“, образователна игра за разширяването на ЕС

Стъпка 1: Разгривка: Викторина

8 минути

Разделете учениците на групи от по трима до петима души. Помолете ги да назоват възможно най-много държави — членки на ЕС, в рамките на две минути. Запишете резултатите на дъската, но само верните отговори. Отборът, който се доближи най-много до бройката 28, е победител. При по-напреднали групи, отнемайте точки, ако бъде посочена държава, която не е членка на ЕС.

Правилни отговори:

Австрия, Белгия, България, Германия, Гърция, Дания, Естония, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Обединеното

кралство, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия, Чешката република и Швеция.

Дискусионна тема: ЗАДЪЛБОЧАВАНЕ И РАЗШИРЯВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Историята на ЕС доказва, че няма противоречие между разширяването на Съюза и задълбочаването на неговата интеграция. ЕС е постигнал и двете. Европейският съюз е създаден в периода след Втората световна война, когато европейските държави са били решени никога повече да не допускат подобни драматични конфликти. Първата стъпка в тази посока е била да се насърчи икономическото сътрудничество. Идеята е била, че държавите, които си сътрудничат тясно, е по-вероятно да избягват конфликти. Проектът за икономическо сътрудничество стартира през 1951 г., когато шест държави основават Европейската общност за въглища и стомана. По-късно, през 1957 г., те създават също така Европейската икономическа общност и Европейската общност за атомна енергия. Тези държави са: Белгия, Германия, Италия, Люксембург, Нидерландия и Франция.

Оттогава досега към ЕС се присъединяват още двадесет и две държави, като 2004 г. се запомни с историческото разширяване, което отбеляза повторното обединение на Европа след десетилетия на разделение.

С течение на времето държавите членки решават да разширят обхвата на икономическото сътрудничество и да включат други области, като политическата. Ето защо днес говорим за Европейски съюз (ЕС).

През годините ЕС развива единния пазар, създава Шенгенското пространство, в което пътуваме без паспорти, въвежда еврото, създава нов модел на икономическо управление и разработва множество други нови политики, например в областта на селското стопанство, околната среда и изменението на климата, вътрешната сигурност, както и по-силна външна политика.

Стъпка 2: Намиране на съответствията между държавите — членки на ЕС, и „кръговете на разширяване“ (т.е. годината, в която са се присъединили към ЕС)
10 минути

Учениците работят в същите групи от по трима до петима души. На всеки ученик се раздава екземпляр от работния лист *Историята на ЕС до днес*¹. Те работят заедно, за да намерят цвета на картата, който съответства на всяка държава или група държави, след което мислят коя е годината на присъединяване на всяка група към ЕС. Всеки цвят съответства на група държави, които са се присъединили към ЕС в една и съща година.

- ⇒ За уроците с насоченост в областта на географията, след като бъде определена групата държави, които са се присъединили към ЕС в една и съща година, помолете учениците да поставят имената на държавите върху географската карта. За по-напредналите групи могат да бъдат добавени и столиците на държавите.

Стъпка 3: Проверка на усвояването **5 минути**

Покажете карта на ЕС, съдържаща обозначенията на държавите членки и датите на присъединяването им. Помолете учениците да проверят отговорите си в работните листове и да нанесат поправки, ако е необходимо. Сравнете резултатите, за да установите кои държави не са толкова познати на учениците/кои държави са познати на по-голям брой ученици.

Стъпка 4: Обсъждане **5 минути**

Насърчете целия клас заедно да обсъди картите.

Примерни въпроси за обсъждане:

- *Когато погледнете картата на Европейския съюз, има ли нещо, което ви изненадва? Ако да, защо?*
- *Има ли държави, за които не знаехте, че са членки на ЕС?*
- *Има ли държави, за които мислехте, че са членки на ЕС, а те не са?*

- ⇒ Имайте предвид, че последният въпрос има за цел да повиши осведомеността и да насочи вниманието на учениците към държавите, които се стремят към членство в ЕС. Преподавателите могат да предоставят повече информация за държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще.

Стъпка 5: Игра **12 минути**

Разпределете държавите членки и държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще (кандидатки и потенциални кандидатки), сред учениците. Помолете всеки ученик да играе играта в клас или за домашна работа. Учениците трябва да отбележат най-интересния или изненадващ факт, който са научили, играейки играта.

---

¹ Моля, вижте „Допълнителни ресурси“.

Стъпка 6: Обобщение   **5 минути**

Обиколете класа и помолете всеки ученик да сподели най-интересния или изненадващ факт, който е научил от играта.

По избор: Преподавателите могат да помолят учениците да се съсредоточат върху нещо конкретно от играта, което им се е сторило интересно, като например факти, свързани с културата, или кулинарни специалитети. След това учениците могат да потърсят повече информация относно този конкретен аспект и да подготвят кратка презентация за него, която да представят в клас.

3 План на урок 2: Държавите, които се стремят към членство в ЕС

Тема

Придобиване на познания за държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще, т.е. държавите кандидатки и потенциални кандидатки

Област на познанието

География/социални науки

Учебни цели

До края на урока учениците:

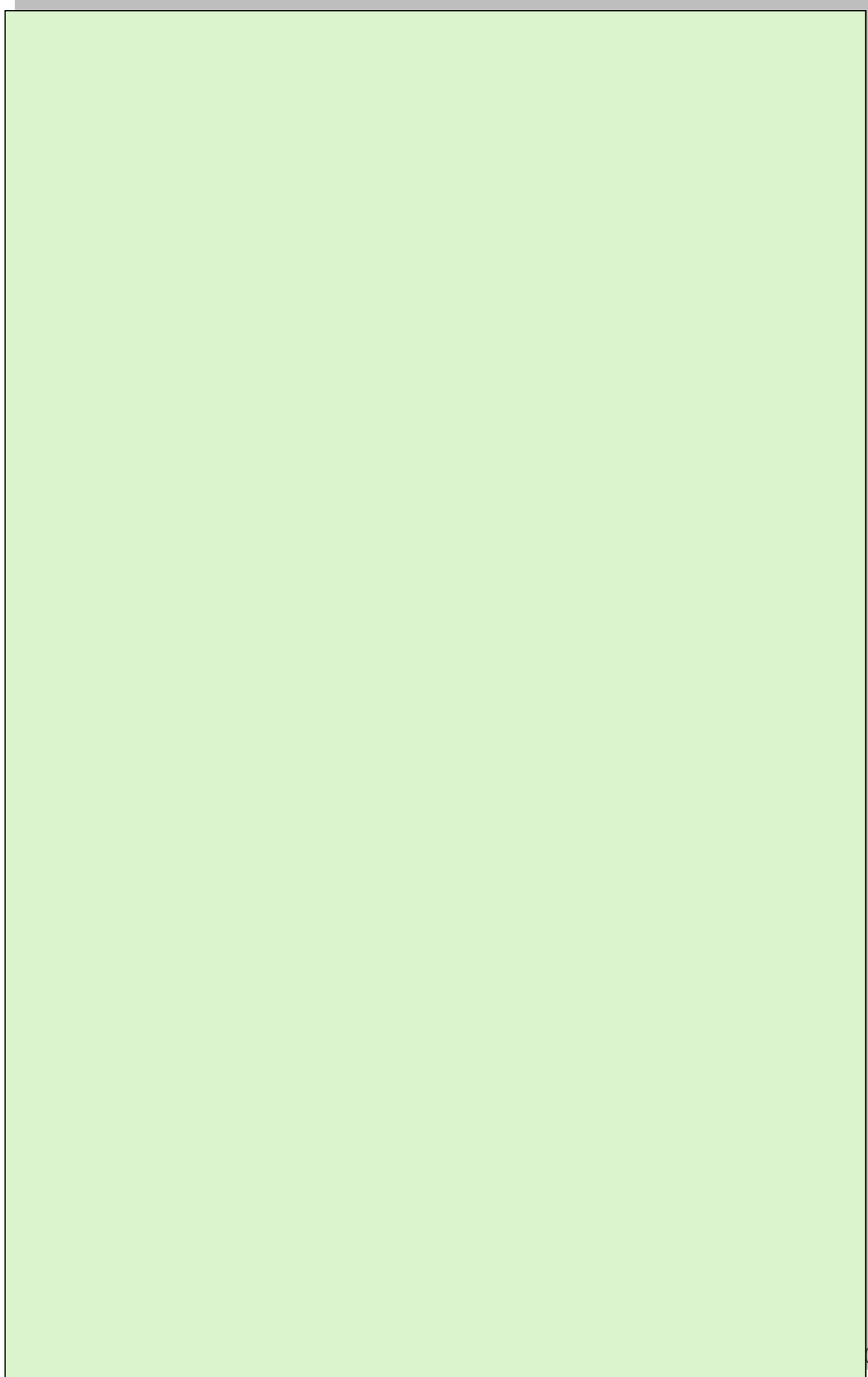
- ще знаят кои държави са кандидатки или потенциални кандидатки за бъдещо членство в ЕС;
- ще придобият познания например за околната среда, икономиката и културата на тези държави.

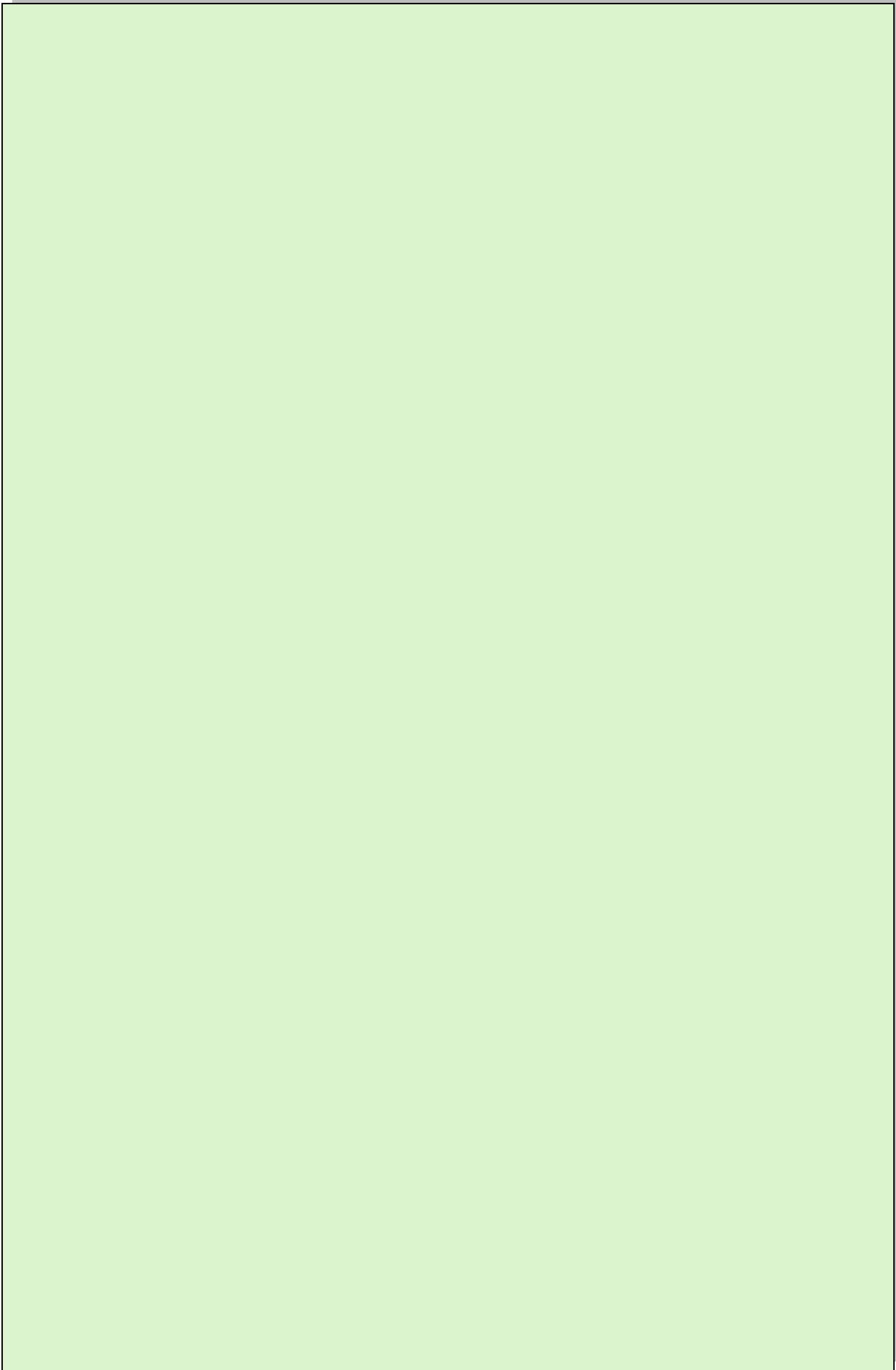
Видове упражнения

Обсъждане; проучване; презентации

Подготовка и материали

- ✓ Комплект снимки от държавите кандидатки и потенциални кандидатки (от изложбата „Толкова подобни, толкова различни, толкова европейски“)
  - ✓ Листове във формат А3, които учениците да използват, когато подготвят отговорите си
  - ✓ Работен лист „Обозначаване на държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще“ (по едно фотокопие на ученик)
  - ✓ Работен лист „Да открием фактите“ (по едно фотокопие на ученик)
  - ✓ Образователна игра за разширяването на ЕС „Пътешествие из ЕС — Опознавателно пътуване“
-

Стъпка 1: Обсъждане по снимки

15 минути

Разделете учениците на седем групи. Всяка група получава комплект снимки от една неназована държава от изложбата „Толкова подобни, толкова различни, толкова европейски“ и лист във формат А3, на който да се записват идеите. Учениците трябва да разгледат снимките. Какво забелязват и какви са впечатленията им? Инструктирайте ги да запишат отговорите си на листа А3. Учениците могат също така да се опитат да познаят коя е държавата на снимките (те не знаят предварително, че урокът е за държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще). Дайте им пет минути за задачата.

След като всяка група събере впечатленията си, може да ги обсъди с останалата част от класа.

Използвайте следните въпроси, за да улесните обсъждането:

- *Какво забелязахте най-напред?*
- *Какво е впечатлението ви за тази държава въз основа на видените снимки?*
- *Какво според вас би могло да е мястото на снимката?*
- *Напомня ли ви на място, където сте били?*

Учениците обсъждат тези въпроси в групите си, след което показват снимките си на класа и представят впечатленията си. След като приключат, съберете всички снимки на дъската за забождане. Отстрани на дъската запишете следните имена на държави.

- *Албания*
- *Босна и Херцеговина*
- *бивша югославска република Македония*
- *Косово*
- *Черна гора*
- *Сърбия*
- *Турция*

Целият клас трябва да се опита да отгатне коя група снимки съответства на всяка от държавите. Запишете името на държавата под съответната ѝ група снимки.

⇒ След това упражнението преподавателят може да покаже видеоклипа „Скритите съкровища на Европа“. След като покаже клипа, преподавателят може да попита учениците какво според тях е посланието му. Нещо изненадало ли ги е във видеоклипа? Как са схванали структурата на въпроси и отговори? След това преподавателят може да предостави повече информация за държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще.

Стъпка 2: Обозначаване на държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще

10 минути

Всяка група получава фотокопие на работния лист „Обозначаване на държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще“. Дайте на групите пет минути да се опитат да

обозначат всички държави. Разгледайте картата заедно с целия клас и вижте дали някоя група е обозначила всички държави правилно.

Стъпка 3: Проучване на държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще 15 минути

Учениците играят играта за държавата, която им се е паднала по време на упражнението със снимките. Това може да се направи самостоятелно вкъщи или така, както са по групи, на училищните компютри, в зависимост от наличното време и ресурси. По време на проучването учениците си водят бележки за наученото, като за целта използват работния лист „Да открием фактите“.

Забележка: За да отговорят на някои въпроси в работния лист, учениците ще имат нужда от достъп до интернет. Тези въпроси са изброени по-долу.

- *Коя е столицата на държавата?*
- *Какво основно изнася и внася държавата?*
- *Каква е официалната валута в държавата?*
- *Кои държави са нейни основни търговски партньори?*
- *Кои са основните икономически отрасли в държавата?*

⇒ *По избор, в зависимост от времето: Избират се две групи да представят наученото пред класа под формата на кратка презентация.*

Стъпка 4: Обсъждане с целия клас   5 минути

Задайте следните въпроси на класа:

- *Забелязвате ли някакви прилики между държавите от Западните Балкани, Турция и вашата държава?*
- *А разлики?*
- *Забелязвате ли някакви прилики/разлики между държавите от Западните Балкани, Турция и (други) държави — членки на ЕС?*

4 План на урок 3: Как функционира процесът на разширяване?

Тема

Критерии и стъпки за присъединяване към Европейския съюз

Област на познанието

Социални науки/история

Учебни цели

До края на урока учениците:

- ще са осведомени за критериите, които трябва да изпълни всяка държава, желаеща да се присъедини към ЕС, за да стане държава — членка на ЕС;
- ще са запознати с официалните стъпки, през които трябва да преминат държавите, за да станат членки на ЕС.

Видове упражнения

„Мозъчна атака“; обсъждане в целия клас; упражнение за попълване на празните места; упражнение за подреждане

Подготовка и материали

- ✓ Работен лист „Критерии за присъединяване към ЕС“ (по едно фотокопие на ученик)
- ✓ Тестета с карти „Процес на присъединяване към ЕС“ (трябва да бъдат разрязани под формата на карти от преподавателя при подготовката за урока)
- ✓ Образователна игра за разширяването на ЕС

Стъпка 1: Играта 5 минути

Класът се разделя на групи, всяка от които ще опознае държава кандидатка/потенциална кандидатка, като играе играта (децата трябва да изиграят частта от играта, посветена на конкретна държава, в класната стая или вкъщи, преди да се проведе урокът). Всяка група трябва да избере по един интересен факт за съответната си държава и да го представи пред класа.

⇒ По избор, ако класът е завършил планираното за урок 2

Преговор 5 минути

Помолете учениците да се разделят на групите от предишния урок и да си припомнят възможно най-много факти за държавата, по която са работили. Групата с най-много факти е победител.

Стъпка 2: Какви са критериите за присъединяване към ЕС? 5 минути

Направете мозъчна атака с целия клас за това какви биха могли да са критериите за присъединяване към ЕС. Запишете предположенията на учениците на дъската. Учениците могат да използват за контекст познанията си за процеса на присъединяване към други международни организации.

Стъпка 3: Въведение в критериите за присъединяване към ЕС 15 минути

Помолете учениците да работят самостоятелно и да попълнят абзаците в работния лист „Критерии за присъединяване към ЕС“, включен в приложението. След това ги помолете да намерят най-доброто заглавие за всеки абзац. След като учениците са готови, прегледайте правилните отговори с целия клас.

Дискусийни теми: УСЛОВИЯ ЗА ЧЛЕНСТВО

Договорът за Европейския съюз гласи, че всяка европейска държава, която зачита демократичните ценности на ЕС и се ангажира да ги насърчава, може да кандидатства за членство.

Първата стъпка е държавата да изпълни основните критерии за присъединяване. Тези критерии са определени най-вече на Европейския съвет в Копенхаген през 1993 г. и затова се наричат „критериите от Копенхаген“ или „критериите за присъединяване“. Това са най-съществените условия, които всички държави кандидатки трябва да изпълнят, за да станат членки на ЕС. Те са:

- политически критерии: стабилни институции, гарантиращи демокрацията, правовата държава, правата на човека и зачитането и закрилата на малцинствата;
- икономически критерии: функционираща пазарна икономика и способност за справяне с конкуренцията и пазарните сили в ЕС;
- критерии, свързани с административния и институционалния капацитет: способността за поемане и ефективно изпълнение на задълженията, произтичащи от членството, в това число придържане към целите на политическия, икономическия и паричния съюз.

ЕС трябва също така да притежава способността да интегрира новите членове.

Стъпка 4: Сравняване на очакванията с действителността **10 минути**

Запишете критериите от Копенхаген на дъската. След това обсъдете следните въпроси с целия клас:

- *Защо според вас са избрани тези критерии?*
- *По какъв начин отразяват ценностите на ЕС?*

Посветете пет минути на задачата да измислите мото на ЕС. Помолете няколко ученика да споделят предложенията си. След това съобщете действителното мото на ЕС пред целия клас: „Единство в многообразието“. Обсъдете с класа защо това мото е подходящо за ЕС (или защо не е).

Допълнителна информация за мотото: Неговото значение е, че европейците са се обединили под формата на ЕС, за да работят за постигане на мир и просперитет, като в същото време се обогатяват от многото и различни култури, традиции и езици на континента. За повече информация вж. http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/motto/index_bg.htm

Стъпка 5: Оpozнаване на стъпките по пътя към членството в ЕС **10 минути**

Разделете учениците на групи (от 4 до 6 ученика в група) и дайте на всяка група тесте с разбъркани карти, на които са показани стъпките за присъединяване към ЕС. Обяснете на учениците, че трябва да работят заедно, за да подредят картите в правилния ред.

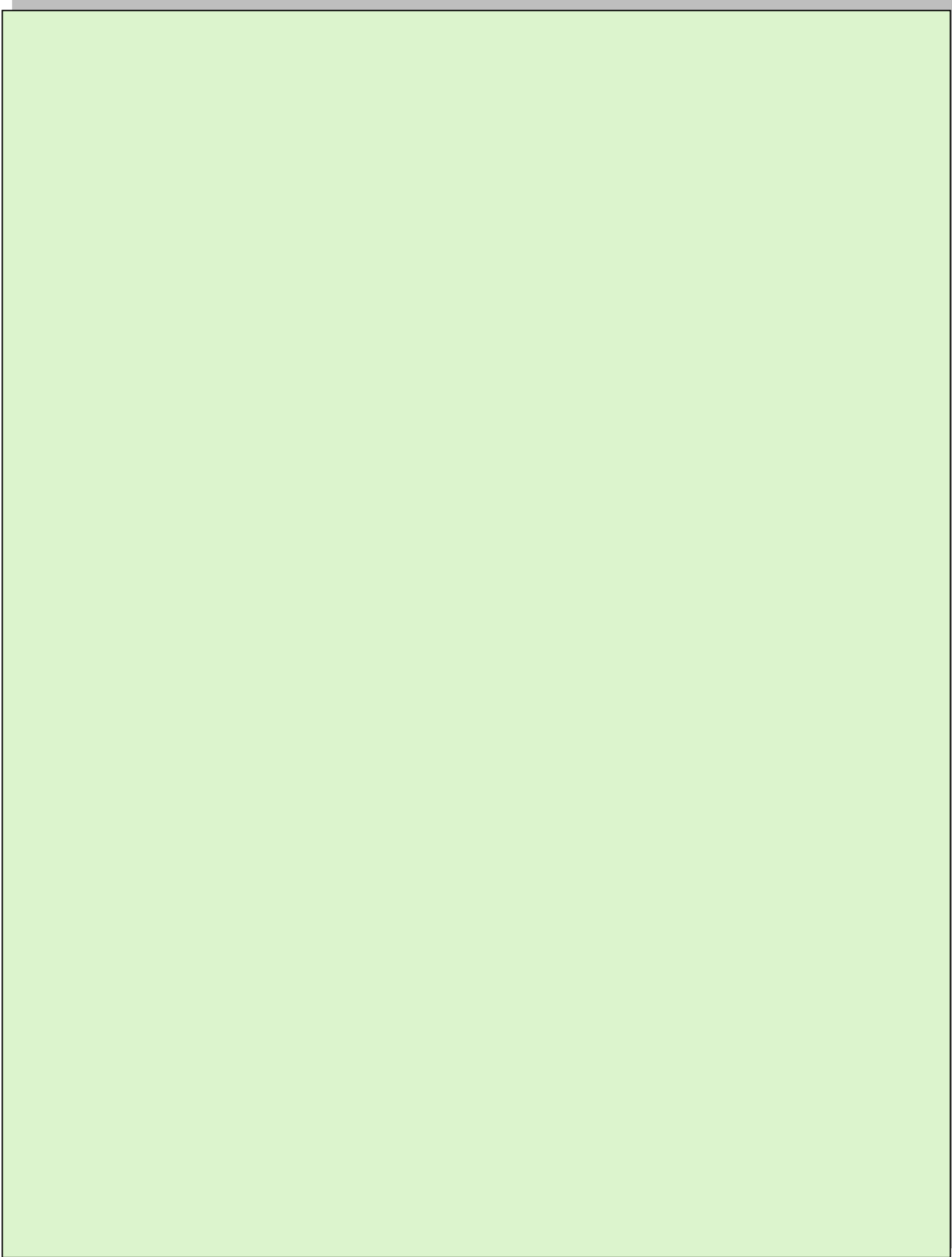
Дайте им от 5 до 10 минути за тази задача, след което проверете подредбата заедно с целия клас:

Отговори:

1. Държавата подава молба до Съвета, в която заявява желанието си да стане член на ЕС.
2. Европейската комисия представя становище по кандидатурата.
3. Правителствата на държавите членки трябва да решат единодушно дали приемат статута на кандидатка на държавата, подала молба за членство.
4. След като бъдат изпълнени определени условия, се откриват преговорите за присъединяване, но само със съгласието на всички държави членки.
5. Държавата трябва да прилага законите и правилата на ЕС. Всички държави — членки на ЕС, трябва да постигнат съгласие, че държавата е изпълнила всички необходими изисквания.
6. Щом приключат всички преговори, Европейската комисия трябва да даде становището си дали държавата е готова да стане членка, или не.
7. Държавите членки трябва да решат единодушно дали да завършат процеса и да подпишат договора за присъединяване. Всички държави членки и бъдещата държава членка подписват договора за присъединяване. Европейският парламент също трябва да даде своето съгласие.

8. Държавата може да стане член на ЕС единствено след като всички съществуващи държави членки одобрят официално договора за присъединяване .

5 Допълнителни учебни материали

Тук са посочени няколко полезни уебсайта и източника, които могат да бъдат използвани в уроците.

- Допълнителна информация за държавите — членки на ЕС:
http://europa.eu/about-eu/countries/index_bg.htm
- Допълнителна информация за политиката на разширяване и държавите, включени в процеса:
<http://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement>
- Европа в 12 урока:
<http://bookshop.europa.eu/bg/-12--pbNA0213714/>
- Видеоклип „Скритите съкровища на Европа“:
https://www.youtube.com/watch?v=R_jRjPI9iRQ
- Анимирани видеоклипове относно процеса на разширяване на ЕС и ключовите области за реформа:
  - [Разширяване на Европейския съюз — как функционира](#)
  - [Разширяване на Европейския съюз — гарантиране на принципите на правовата държава](#)
  - [Разширяване на Европейския съюз — реформиране на публичната администрация](#)
- Кратки документални филми с хора от държавите, които се стремят към членство в ЕС, както и експерти по европейска интеграция от държавите — членки на ЕС:

Представители на държавите кандидатки и потенциални кандидатки:

- **Албания** — оперната певица Ермонела Яхо: <https://vimeo.com/114858479>
- **Босна и Херцеговина** — певицата Амира Медунянин:
<https://vimeo.com/114858480>
- **Бивша югославска република Македония** — модният дизайнер Никола Ефтимов: <https://vimeo.com/114858481>
- **Косово** — олимпийската шампионка по джудо Майлинда Келменди:
<https://vimeo.com/95106035>
- **Черна гора** — театралният режисьор Янко Люмович:
<https://vimeo.com/114858481>
- **Сърбия** — младият предприемач Милош Милисавлиевич:
<https://vimeo.com/95094253>
- **Турция** — предприемачът Умит Бойнер: <https://vimeo.com/95105063>

Експерти по европейска интеграция от държавите — членки на ЕС:

- Професор Жак Рюпник, Франция: <https://vimeo.com/92930204>
- Олаф Бьонке, Германия: <https://vimeo.com/114858483>
- Професор Хелън Уолъс, Обединеното кралство:
<https://vimeo.com/92931157>

- Снимки от държавите, които се стремят към членство в ЕС в бъдеще:
http://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/multimedia-library/photo-galleries/index_en.htm

6 Отговори

План на урок 1: Историята на ЕС до днес

Отговори:

Група А	Австрия, Финландия, Швеция	1995 г.
Група Б	Белгия, Германия, Италия, Люксембург, Нидерландия и Франция	1957 г.
Група В	България, Румъния	2007 г.
Група Г	Хърватия	2013 г.
Група Д	Естония, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Полша, Словакия, Словения, Унгария и Чешката република	2004 г.
Група Е	Дания, Ирландия и Обединеното кралство	1973 г.
Група Ж	Гърция	1981 г.
Група З	Испания, Португалия	1986 г.

План на урок 2: Държавите, които се стремят към членство в ЕС

Отговори

1. Босна и Херцеговина 2. Сърбия 3. Черна гора 4. Косово 5. Албания 6. Бивша югославска република Македония 7. Турция

План на урок 3: Как функционира процесът на разширяване?

Отговори

Политиката на ЕС за разширяване е инвестиция в мира, сигурността и стабилността в Европа. Тя предоставя по-големи икономически и търговски възможности, които са от полза и за ЕС, и за държавите, желаещи да станат негови членки.

Основните области, които се оценяват, за да се провери дали държавите, които се стремят към членство в ЕС, са добре подготвени, са следните: правова държава, основни права, укрепване на демократичните институции, както и икономическо развитие и конкурентоспособност. Това отразява важността, която ЕС придава на основните си ценности и общите си приоритети.

⇒ Правова държава: държавите трябва да започнат работа по въпроси като съдебната реформа и борбата с организираната престъпност и корупцията от

самото начало на процеса на присъединяване. Те трябва да демонстрират конкретни и трайни резултати.

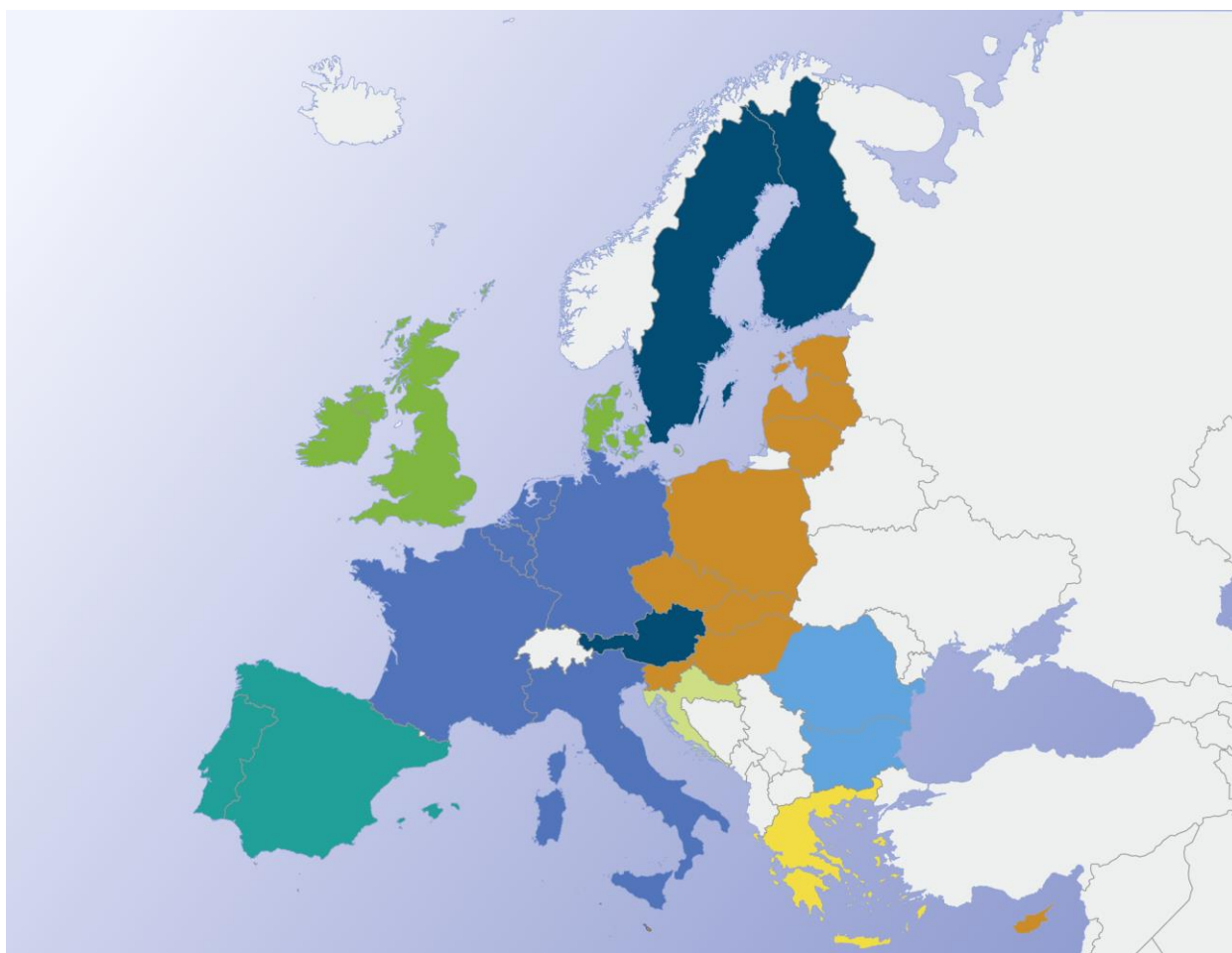
- ⇒ Икономическо управление: членството в ЕС не означава само спазване на правилата и стандартите на Съюза; то означава също така съответната държава да бъде готова за членство в икономически план, така че да се гарантира, че тя ще може да се възползва от всички предимства на присъединяването към ЕС, като същевременно допринася за растежа и просперитета на икономиката на ЕС.
- ⇒ Демократичните институции трябва да бъдат укрепени допълнително, например чрез подобрен парламентарен контрол и реформи в публичната администрация. Качеството на публичната администрация има пряко отражение върху способността на държавното управление да предоставя ефективни публични услуги, да предотвратява и да се бори с корупцията и да насърчава конкурентоспособността и растежа. Наред с добре функциониращата публична администрация, от съществено значение е да се гарантира по-силна роля на гражданското общество.
- ⇒ Основните права заемат централно място сред ценностите на ЕС. Държавите, които се стремят към членство в ЕС, трябва да гарантират, че тези права се спазват изцяло, по-специално свободата на изразяване и правата на лицата, принадлежащи към малцинства, в това число ромите. Уязвимите групи трябва да бъдат защитени от дискриминация, включително въз основа на сексуалната им ориентация.
- ⇒ Регионалното сътрудничество и добросъседските отношения са съществени елементи от процеса на стабилизиране и асоцииране, ръководещ напредъка на държавите от Западните Балкани към членство в ЕС. Той помага на региона да се справя с общите предизвикателства, като недостига на енергия, замърсяването, транспортната инфраструктура, борбата с организираната престъпност.

7 Допълнителни ресурси — ученици на възраст 10—12 години

План на урок 1, работен лист: Историята на ЕС до днес

На картата по-долу обозначете всяка група държави със съответната буква.

Група	Държави	Дата на присъединяване
А	Австрия, Финландия, Швеция	
Б	Белгия, Германия, Италия, Люксембург, Нидерландия и Франция	
В	България, Румъния	
Г	Хърватия	
Д	Естония, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Полша, Словакия, Словения, Унгария, Чешката република	
Е	Дания, Ирландия, Обединеното кралство	
Ж	Гърция	
З	Испания, Португалия	

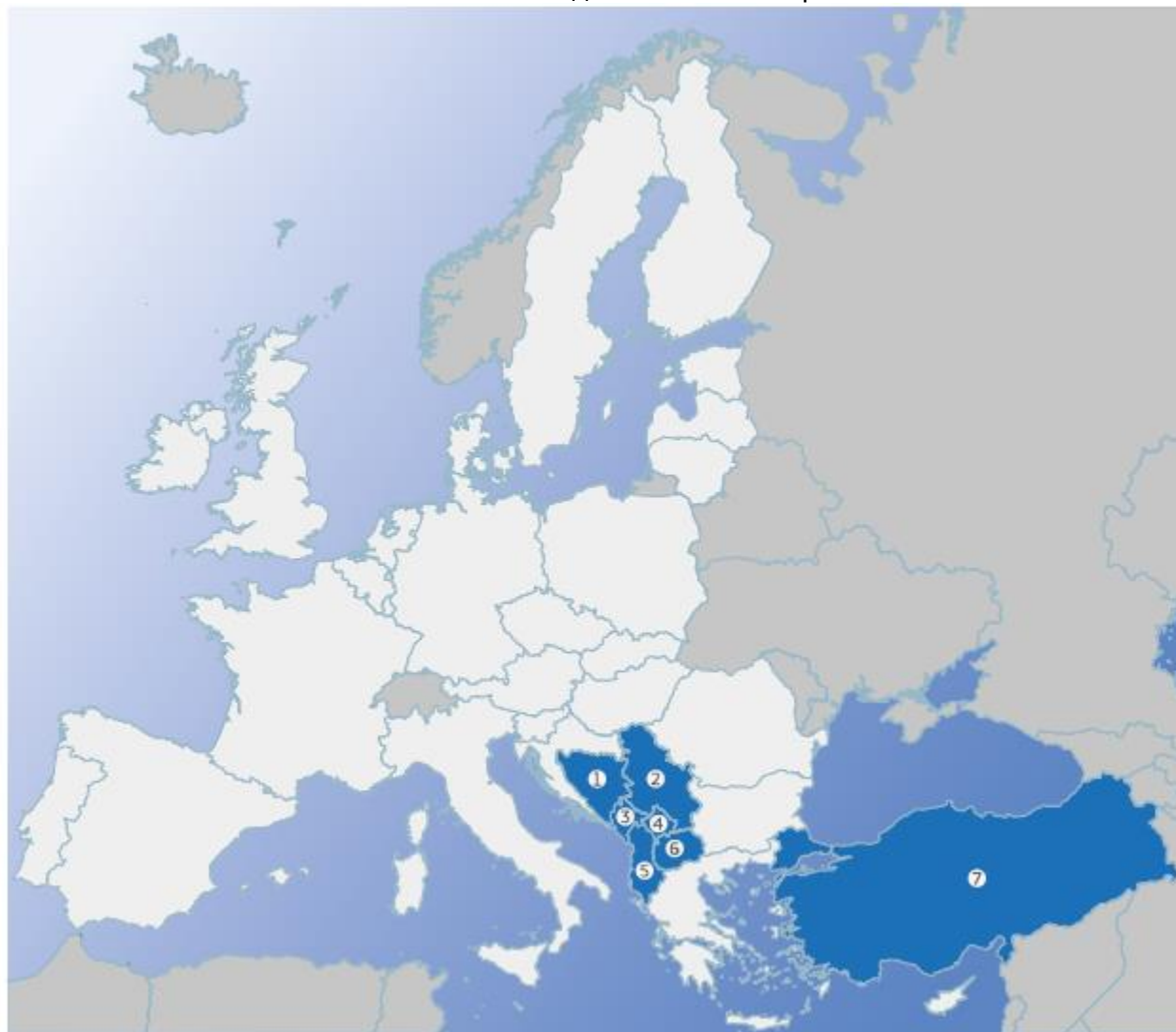
Посочените по-горе държави са се присъединили към ЕС през следните години:

1957 г.; 1973 г.; 1981 г.; 1986 г.; 1995 г.; 2004 г.; 2007 г.; 2013 г.

Указания: Работете със съучениците си и обсъдете в коя година смятате, че се е присъединила всяка държава, след което запишете

План на урок 2, работен лист 1:
Обозначаване на държавите, които се стремят към
членство в ЕС в бъдеще

Указания: Можете ли да обозначите правилно всички държави, които се стремят към членство в ЕС? Ако ви остане време накрая, вижте колко от настоящите държави — членки на ЕС, отбелязани с бяло, можете да обозначите правилно!

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____

План на урок 2, работен лист 2: Да открием фактите

Указания: Бяхте помолени да осъществите опознавателна мисия. Можете ли да откриете някои ключови данни за държавата, по която ви е възложено да работите?

Можете да използвате изображения, за да илюстрирате отговорите си.

Име на държавата:

1. Коя е столицата на държавата?
2. Колко е населението на държавата?
3. Каква е официалната валута, използвана в тази държава?
4. Назовете някои основни географски характеристики (планини, реки, водни басейни) на държавата.
5. Назовете известна личност от тази държава. Какво е направила тази личност, за да стане известна?
6. Каква храна или храни са популярни в държавата?
7. Какви диви животни са често срещани в държавата?

План на урок 3, работен лист: „Критерии за присъединяване към ЕС“

Указания: Използвайте думите по-долу, за да попълните празните места.

основни, мира, правова държава, сигурността, стабилността, демократичните институции, растежа и просперитета, корупцията, икономическо развитие, правова държава, икономическо, основните, демократичните институции, изразяване, гражданското общество

Политиката на ЕС за разширяване е инвестиция в _____, _____ и _____ в Европа. Тя предоставя по-големи икономически и търговски възможности, които са от полза и за ЕС, и за държавите, желаещи да станат негови членки.

Основните области, които се оценяват, за да се провери дали държавите, които се стремят към членство в ЕС, са добре подготвени, са следните: _____, _____ права, укрепване на _____, както и _____ и конкурентоспособност. Това отразява важността, която ЕС придава на основните си ценности и общите си приоритети.

⇒ _____: държавите трябва да започнат работа по въпроси като съдебната реформа и борбата с организираната престъпност и _____ от самото начало на процеса на присъединяване. Те трябва да демонстрират конкретни и трайни резултати.

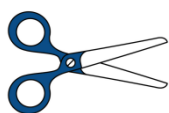
⇒ _____ управление: членството в ЕС не означава само спазване на правилата и стандартите на Съюза; то означава също така съответната държава да бъде готова за членство в икономически план, така че да се гарантира, че тя ще може да се възползва от всички предимства на присъединяването към ЕС, като същевременно допринася за _____ на икономиката на ЕС.

⇒ _____ трябва да бъдат укрепени допълнително, например чрез подобрен парламентарен контрол и реформи в публичната администрация. Качеството на публичната администрация има пряко отражение върху способността на държавното управление да предоставя ефективни публични услуги, да предотвратява и да се бори с корупцията и да насърчава конкурентоспособността и растежа. Заедно с добре функциониращата

публична администрация, от съществено значение е да се гарантира по-силна роля на _____.

⇒ _____ права заемат централно място сред ценностите на ЕС. Държавите, които се стремят към членство в ЕС, трябва да гарантират, че тези права се спазват изцяло, по-специално свободата на _____ и правата на лицата, принадлежащи към малцинства, в това число ромите. Уязвимите групи трябва да бъдат защитени от дискриминация, включително въз основа на сексуалната им ориентация.

План на урок 3, помощно средство: Процес на присъединяване към ЕС

Всяка от картите представлява различна стъпка в процеса на присъединяване към ЕС. Подредете

Правителствата на държавите членки трябва да решат единодушно дали приемат статута на кандидатка на държавата, подала молба за членство. След като бъдат изпълнени определени условия, се откриват преговорите за присъединяване, но само със съгласието на всички държави членки.

Държавите членки трябва да решат единодушно дали да завършат процеса и да подпишат договора за присъединяване. Всички държави членки и бъдещата държава членка подписват договора за присъединяване. Европейският парламент също трябва да даде своето съгласие. Държавата може да стане член на ЕС само след като всички съществуващи държави членки одобряват официално договора за присъединяване .

Държавата трябва да прилага законите и правилата на ЕС. Всички държави — членки на ЕС, трябва да постигнат съгласие, че държавата е изпълнила всички необходими изисквания.

Щом приключат всички преговори, Европейската комисия трябва да даде становището си дали държавата е готова да стане членка, или не.

Държавата подава молба до Съвета, в която заявява желанието си да стане член на ЕС. След това Европейската комисия представя становище по кандидатурата.

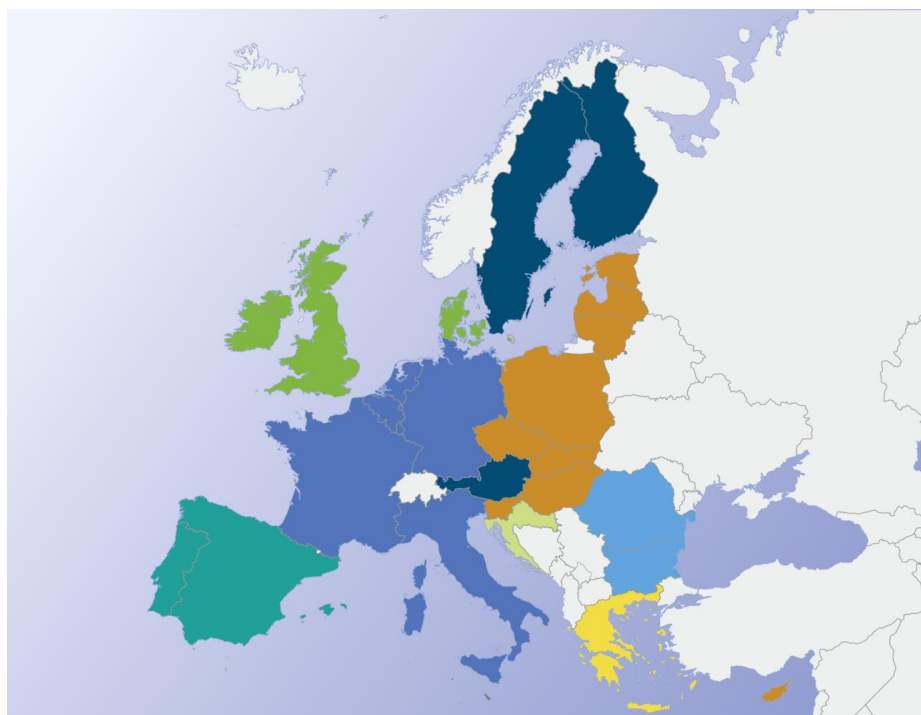
8 Допълнителни ресурси — ученици на възраст 13—15 години

План на урок 1, работен лист: Историята на ЕС до днес

Европейският съюз представлява уникално икономическо и политическо партньорство между 28 европейски държави. То стартира през 1951 г., когато шест основаващи държави започват проект за икономическо сътрудничество, наречен „Европейска общност за въглища и стомана“. Оттогава са осъществени още седем кръга на разширяване, при които в Съюза са приети още 22 държави.

Следва списък на държавите в ЕС:

Австрия, Белгия, България, Германия, Гърция, Дания, Естония, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия, Чешката република, Швеция

Тези държави са се присъединили към ЕС през различни години, като някои са приети поотделно, а други в група с още държави по едно и също време:

1957 г., 1973 г., 1981 г., 1986 г., 1995 г., 2004 г., 2007 г., 2013 г.

Указания: Можете ли да групирате тези държави според годината, в която са се присъединили към ЕС? Използвайте картата по-горе за помощ. Работете със съучениците си и обсъдете в коя година смятате, че се е присъединила всяка група държави, след което запишете отговорите си в таблицата.

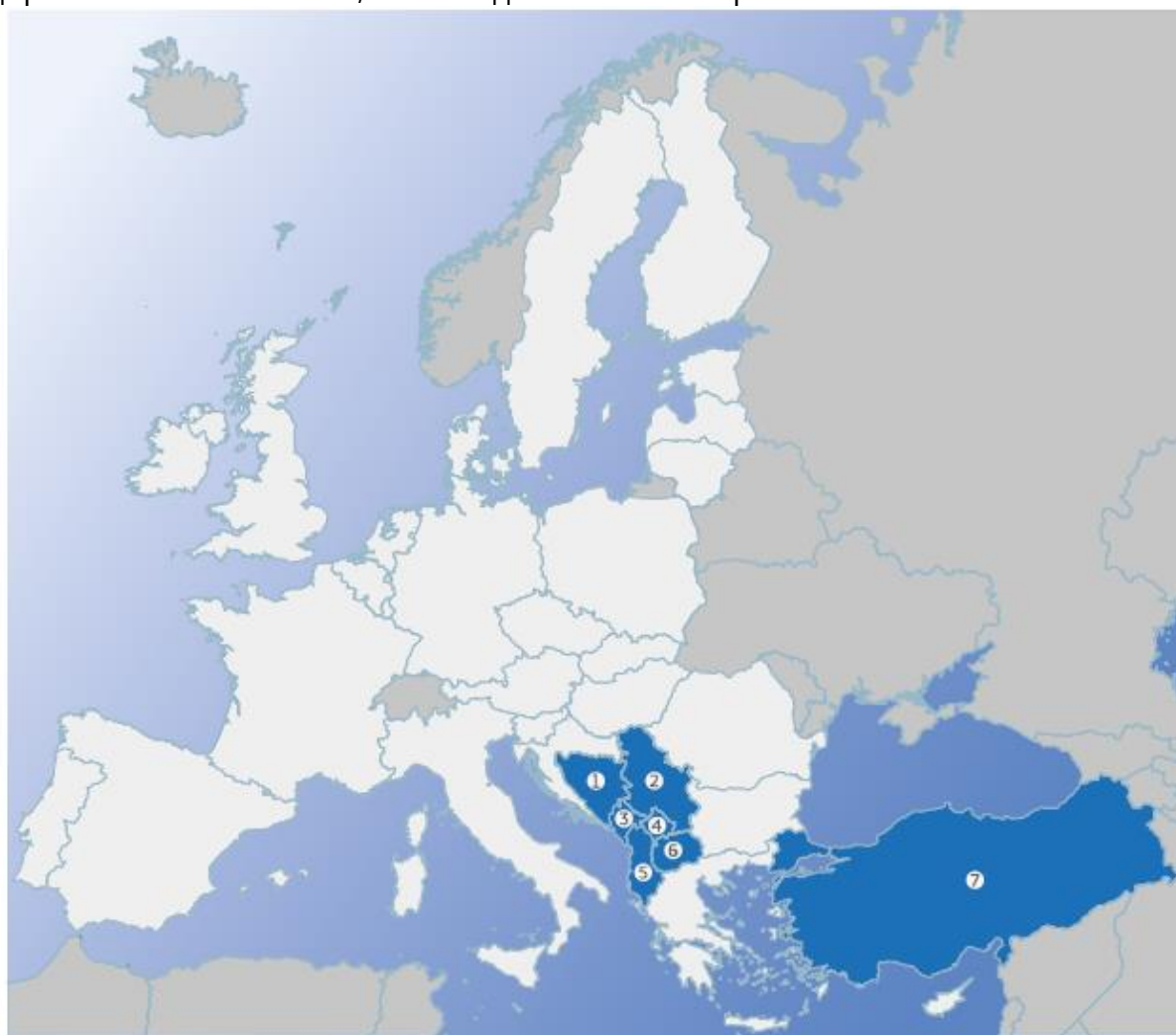

Група	Държави в тази група	Дата на присъединяване
А		
Б		
В		
Г		
Д		
Е		
Ж		
З		

План на урок 2, работен лист 1:
Обозначаване на държавите, които се стремят към
членство в ЕС в бъдеще

Европейска перспектива имат Албания, Босна и Херцеговина, бившата югославска република Македония, Косово, Черна гора, Сърбия и Турция. Това е потвърдено от държавите — членки на ЕС, и означава, че държавите могат да се присъединят към ЕС, ако изпълнят всички необходими условия. Те се намират на различни етапи от процеса.

Указания: Можете ли да обозначите правилно всички държави кандидатки и потенциални кандидатки? Ако ви остане време накрая, вижте колко от настоящите държави — членки на ЕС, можете да обозначите правилно.

1 _____

2

3

4

5

6

7

План на урок 2, работен лист 2: Да открием фактите

Указания: Можете ли да откриете някои ключови данни за държавата, по която ви е възложено да работите?

Име на държавата:

1. Коя е столицата на държавата?
2. Колко е населението на държавата?
3. С кои други държави граничи тази държава?
4. Назовете някои основни географски характеристики (планини, реки, водни басейни) на държавата.
5. Назовете една известна личност от тази държава. Как е станала известна?
6. Каква храна или храни са популярни в държавата?
7. Какво основно изнася и внася държавата?
8. Каква е официалната валута в държавата?
9. Кои държави са основни търговски партньори на тази държава?
10. Кои са основните икономически отрасли в държавата?

План на урок 3, работен лист: „Критерии за присъединяване към ЕС“

Указания: Попълнете празните места с подходящата дума.

Политиката на ЕС за разширяване е инвестиция в _____, _____ и _____ в Европа. Тя предоставя по-големи икономически и търговски възможности, които са от полза и за ЕС, и за държавите, желаещи да станат негови членки.

Основните области, които се оценяват, за да се провери дали държавите, които се стремят към членство в ЕС, са добре подготвени, са следните: _____, _____ права, укрепване на _____, както и _____ и конкурентоспособност. Тези въпроси отразяват важността, която ЕС придава на основните си ценности и общите си приоритети.

⇒ _____: държавите трябва да започнат работа по въпроси като съдебната реформа и борбата с организираната престъпност и _____ от самото начало на процеса на присъединяване. Те трябва да демонстрират конкретни и трайни резултати.

⇒ _____ управление: членството в ЕС не означава само спазване на правилата и стандартите на Съюза; то означава също така съответната държава да бъде готова за членство в икономически план, така че да се гарантира, че тя ще може да извлече всички ползи от присъединяването към ЕС, като същевременно допринася за _____ на икономиката на ЕС.

⇒ _____ трябва да бъдат укрепени допълнително, например чрез подобрен парламентарен контрол и реформи в публичната администрация. Качеството на публичната администрация има пряко отражение върху способността на държавното управление да предоставя ефективни публични услуги, да предотвратява и да се бори с корупцията и да насърчава конкурентоспособността и растежа. Наред с добре функциониращата публична администрация, от съществено значение е да се гарантира по-силна роля на _____.

⇒ _____ права заемат централно място сред ценностите на ЕС. Държавите, които се стремят към членство в ЕС, трябва да гарантират, че тези права се спазват изцяло, по-специално свободата на _____ и правата на лицата, принадлежащи към малцинства, в това число ромите. Уязвимите групи

трябва да бъдат защитени от дискриминация, включително въз основа на сексуалната им ориентация.

**План на урок 3, помощно средство: Процес на
присъединяване към ЕС**

Всяка от картите представлява
различна стъпка в процеса на
присъединяване към ЕС. Подредете ги
правилно.

Държавата подава молба до Съвета, в която заявява желанието си да стане член на ЕС.

След като бъдат изпълнени определени условия, се откриват преговорите за присъединяване, което отново става само със съгласието на всички държави членки.

На тази основа правителствата на държавите членки трябва да решат единодушно дали да приемат и да дадат статут на кандидатка на държавата, подала молба за членство.

Държавата може да стане членка на ЕС само след като всички съществуващи държави членки одобряват официално договора за присъединяване.

Щом приключат преговорите във всички области, Комисията трябва да даде становището си дали държавата е готова да стане членка, или не.

Европейската комисия, която наблюдава отблизо държавите в процеса на разширяване, представя становище по кандидатурата.

Въз основа на тези препоръки държавите членки трябва да решат единодушно дали да завършат процеса и да подпишат договор за присъединяване със съответната държава. Държавите членки и бъдещата държава членка подписват договора. Европейският парламент също трябва да даде своето съгласие.

След това държавата трябва да работи за прилагане на законите и правилата на ЕС. Всички държави — членки на ЕС, трябва да постигнат съгласие, че държавата е изпълнила всички необходими изисквания и е възприела стандартите на ЕС.